
Sistema tributari local (I)

**Règim constitucional de la tributació local.
Estructura del sistema tributari local.
Impost sobre béns immobles. Impost sobre activitats econòmiques**

PID_00240859

Benjamí Anglès Juanpere

Temps mínim de dedicació recomanat: 3 hores

Índex

Introducció	5
Objectius	7
1. Règim constitucional de la tributació local	9
2. Estructura del sistema tributari local	13
3. Impost sobre béns immobles	17
3.1. Fet imposable i supòsits de no subjecció	17
3.2. Subjectes passius	18
3.3. Exempcions	19
3.4. Base imposable i quota tributària	20
3.5. Bonificacions	24
3.6. Període impositiu i meritació	26
3.7. Gestió tributària de l'impost	26
4. Impost sobre activitats econòmiques	28
4.1. Fet imposable i supòsits de no subjecció	28
4.2. Subjectes passius	29
4.3. Exempcions	29
4.4. Tarifes i quota tributària	30
4.5. Bonificacions	32
4.6. Període impositiu i meritació	33
4.7. Gestió tributària de l'impost	34
Exercicis d'autoavaluació	37
Solucionari	39

Introducció

La Constitució espanyola de 1978 estableix el règim tributari local sobre els **principis d'autonomia i suficiència financera** de les hisendes locals, per tal de garantir que els ens locals puguin disposar de recursos econòmics suficients per a dur a terme les seves activitats i poder prestar els seus serveis. Tanmateix, la seva potestat tributària es veu limitada pel **principi de reserva de llei** a favor de l'Estat, de manera que és l'Estat l'únic que pot crear i definir impostos locals mitjançant lleis, i deixa a les corporacions locals la capacitat de regular-ne només alguns aspectes a través de l'aprovació de les **ordenances fiscals** corresponents.

La **Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora de les hisendes locals**, va ser la primera norma de l'actual etapa democràtica aprovada amb l'objectiu d'ordenar el sistema tributari local d'acord amb el text constitucional. Després de diverses reformes, actualment els tributs locals es troben regulats pel **Reial decret legislatiu 2/2004**, de 5 de març, que aprova el text refós de la **Llei reguladora de les hisendes locals (TRLRHL)**.

Els municipis són els únics ens locals que disposen d'impostos propis, mentre que la resta d'entitats locals, ja siguin supramunicipals o d'àmbit territorial inferior al municipi, només poden establir **taxes, contribucions especials** i, en alguns casos, també **recàrrecs** sobre els impostos municipals. Els recursos tributaris dels municipis es classifiquen en **taxes, contribucions especials i impostos municipals**, i, entre aquests darrers, s'estableixen tres impostos obligatoris:

- l'impost sobre béns immobles (IBI),
- l'impost sobre activitats econòmiques (IAE) i
- l'impost sobre vehicles de tracció mecànica (IVTM)

A més de dos impostos potestatus:

- l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres (ICIO) i
- l'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana (IIVTNU)

L'**IBI** és un impost municipal que grava la **propietat** dels béns immobles de naturalesa rústica, urbana o de característiques especials que es trobin situats en el terme municipal. Així mateix, també grava els drets reals d'usdefruit i superfície, així com les concessions administratives sobre els béns assenya-

Vegeu també

En el glossari trobareu el significat de les sigles i les abreviatures utilitzades en aquest mòdul didàctic.

lats. La **base imposable** de l'impost està constituïda pel **valor cadastral**, establert per la Direcció General del Cadastre, organisme dependent del Ministeri d'Hisenda, i sobre la qual es poden aplicar les **reduccions** previstes legalment i resultar-ne la **base liquidable**. Per a obtenir la **quota íntegra** de l'IBI, s'apliquen sobre la base liquidable els **tipus de gravamen** acordats pels ajuntaments i, sobre aquesta, es poden aplicar les diverses **bonificacions** previstes per la llei i regulades a través de les ordenances fiscals municipals, i obtenir finalment la **quota líquida** a ingressar. No obstant això, la potestat tributària dels municipis en aquest impost es redueix fonamentalment a l'establiment i regulació del tipus impositius i les bonificacions.

Pel que fa a l'**IAE**, es tracta d'un impost municipal que grava l'**exercici d'activitats empresarials, professionals o artístiques**, en territori nacional, tant si es realitzen en un local determinat com si no. La **quota tributària** de l'impost resulta d'aplicar un quadre de tarifes que classifica el conjunt d'activitats, i sobre la qual es poden aplicar diversos **coeficients i bonificacions** previstos per la llei, tot i que han de ser establerts i regulats pels ajuntaments a través de les respectives ordenances fiscals. Tanmateix, cal tenir en compte el conjunt d'exempcions introduïdes l'any 2002 que van reduir considerablement el nombre de subjectes passius obligats a contribuir per aquest impost.

En el present mòdul s'examina en primer lloc el règim tributari local establert per la Constitució i els principis constitucionals que el configuren. S'analitza, a continuació, l'estructura i contingut del sistema tributari local, integrat per taxes, contribucions especials i impostos municipals. I tot seguit, s'estudien amb detall dos dels impostos obligatoris previstos pel TRLRHL: l'IBI i l'IAE. Per la seva banda, en el mòdul següent, primer s'analitzen de forma detallada la resta d'impostos municipals, és a dir, l'IVTM, l'ICIO i l'IIVTNU, així com les taxes i contribucions especials de caràcter local. I, per últim, s'enumeren els ingressos tributaris de la resta d'entitats locals, fonamentalment taxes, contribucions especials i, en alguns casos, recàrrecs sobre els impostos municipals.

Objectius

En aquest mòdul didàctic trobareu els materials i les eines procedimentals indispensables per a aconseguir els objectius següents en relació amb el sistema tributari local:

- 1.** Conèixer les principals característiques del règim constitucional de la tributació local.
- 2.** Comprendre l'estructura i composició del sistema tributari local.
- 3.** Analitzar la naturalesa i el fet imposable de l'impost sobre béns immobles, així com la resta d'elements qualitatiu i quantitatiu que conformen aquest impost.
- 4.** Veure quines activitats empresarials i professionals queden gravades per l'impost sobre activitats econòmiques, i aprendre les normes de quantificació d'aquesta figura impositiva.

1. Règim constitucional de la tributació local

D'acord amb la Constitució espanyola (CE), els municipis i les províncies són entitats territorials bàsiques que gaudeixen d'autonomia per a gestionar els seus propis interessos.

L'àmbit local s'ordena en el **Títol VIII** de la Constitució¹. Concretament, l'article 137 de la CE estableix que l'Estat s'organitza en **municipis, províncies i les comunitats autònomes** que es constitueixin, i totes aquestes entitats gaudeixen d'autonomia per a la gestió dels seus interessos.

Així mateix, els articles 140 i 141 de la CE promulguen que la Constitució garanteix l'**autonomia** dels municipis i de les províncies, els quals gaudeixen de **personalitat jurídica plena**. No obstant això, l'autonomia local pot qualificar-se com una autonomia no originària o secundària, ja que, tot i ser teòricament equiparable a la reconeguda en favor de les comunitats autònomes, la seva concreció correspon a l'Estat o a les mateixes comunitats autònomes en no venir concretada en el text constitucional.

Per la seva part, l'article 142 de la CE estableix que les **hisendes locals** hauran de disposar dels **mitjans suficients** per tal que les entitats locals puguin exercir les funcions que la llei els atribueix, les quals es nodriran fonamentalment de **tributs propis i de participacions en els ingressos de l'Estat i de les comunitats autònomes**.

Tanmateix, la **suficiència financera** és necessària perquè les entitats locals puguin gaudir d'autonomia per a gestionar els seus interessos ja que, sense mitjans econòmics suficients, el principi d'autonomia es quedaria en una mera declaració formal.

La suficiència financera local

La suficiència financera local es presenta, doncs, com una part essencial del principi d'autonomia local consagrat genèricament en els articles 137, 140 i 141 de la CE, tal com s'ha posicionat el Tribunal Constitucional, en afirmar primer en la sentència 63/1986, de 21 de maig, que la suficiència financera forma part de l'autonomia de les entitats locals per a gestionar els seus interessos propis, d'acord amb l'article 137 de la Constitució; i més tard en la sentència 221/1992, d'11 de desembre, que l'autonomia territorial, pel que fa a les corporacions locals, posseeix també una projecció en el terreny tributari, ja que aquestes entitats hauran de tenir tributs propis i hauran de poder intervenir en el seu establiment o en la seva exigència, segons preveuen els articles 140 i 133.2 de la norma fonamental.

⁽¹⁾El Títol VIII de la CE es dedica a l'ordenació tant de l'Administració local com de les comunitats autònomes., dedicat a l'organització territorial de l'Estat.

Nota

Tot i que el text constitucional preveu l'existència d'altres entitats d'àmbit local, com les agrupacions de municipis, àrees metropolitanes, entitats supramunicipals, etc., aquestes no tenen un caràcter necessari.

Les hisendes locals

Les hisendes locals disposen d'altres fonts d'ingressos, tot i que de menor entitat i quantia, com poden ser, entre d'altres, els ingressos de dret privat, el producte de multes i sancions o el procedent d'operacions de crèdit.

Per tant, la Constitució reconeix explícitament els principis d'autonomia i de suficiència financera de les corporacions locals, tot i que no amb caràcter absolut, atesa la configuració territorial de l'Estat, compost per tres nivells de govern: el mateix Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals.

La sentència 159/2001

Sobre aquesta qüestió, el TC recorda en la sentència 159/2001, de 5 de juliol, que l'autonomia local fa referència a la distribució territorial del poder de l'Estat en el sentit més ampli del terme, i ha de ser entesa com un dret de la comunitat local a participar, a través d'òrgans propis, en el govern i administració de tots els assumptes que li pertocquen, i constitueix en tot cas un poder limitat. D'aquesta manera, l'autonomia local consagrada a l'article 137 de la CE es tradueix en una garantia institucional dels elements essencials o del nucli primari de l'autogovern dels ens locals territorials, nucli que necessàriament ha de ser respectat pel legislador (estatal o autonòmic, general o sectorial) perquè aquestes administracions puguin ser recognoscibles com a ens dotats d'autogovern.

Malgrat les garanties establertes per la Constitució, el text constitucional no precisa quins són els interessos concrets de les corporacions locals, ni tampoc quin és el contingut financer de la seva autonomia, sinó que deixa en mans del legislador estatal la seva concreció, el qual haurà de fer efectius els principis locals d'autonomia i de suficiència financera a través de la seva **activitat legislativa**, en virtut del principi constitucional de reserva de llei a favor de l'Estat².

⁽²⁾Art. 137 i 142 CE.

La sentència 31/2010

En aquest sentit, la STC 31/2010, de 28 de juny, sobre l'Estatut de Catalunya, nega la competència autonòmica per a intervenir en la regulació dels tributs locals, matèria reservada a l'Estat. Cal considerar vedada, per tant, la participació de les comunitats autònomes en aquest àmbit normatiu concret. En aquest sentit, el TC recorda que cal tenir en compte que l'apartat 1 de l'article 133 de la CE reserva a l'Estat, de manera exclusiva i excloent, la potestat originària per a establir tributs, de manera que les corporacions locals només podran establir i exigir tributs d'acord amb la Constitució i les lleis estatals, tal com estableix el segon apartat del mateix article 133 de la CE.

No obstant això, en la mateixa sentència, després de negar la competència autonòmica per a intervenir en la regulació dels tributs propis locals, l'alt tribunal admet la constitucionalitat d'una possible cessió d'un tribut propi de la comunitat autònoma a favor de les entitats locals del seu territori. Aquesta interpretació resulta contradictòria, ja que a través d'aquesta via, la comunitat autònoma pot aconseguir pràcticament el mateix resultat que el perseguit amb la creació d'un tribut propi local. És a dir, no es permet a una comunitat autònoma legislar sobre la matèria tributària local, la qual queda reservada a l'Estat, però en canvi se l'autoritza a crear un tribut propi autonòmic i cedir-lo posteriorment a les corporacions locals per al seu establiment i exacció, les quals podran fins i tot regular alguns aspectes del tribut mitjançant la corresponent ordenança fiscal. Per la qual cosa, en la pràctica, estarem davant un tribut gairebé local, tret de la seva titularitat i regulació bàsica que seran autonòmiques.

Més enllà de la concepció general del principi d'autonomia local, també és possible delimitar un **principi d'autonomia financera local** que comprendria la capacitat de les hisendes locals per decidir i gestionar els seus propis recursos. Per tant, l'autonomia local també pot manifestar-se sobre l'esfera dels ingressos com la capacitat dels ens locals per a **autogestionar** els seus recursos, els quals hauran de garantir l'acompliment de les competències locals i la prestació dels seus serveis, mitjançant la disposició de recursos propis suficients i la llibertat de decisió sobre aquests.

Precisament, en relació amb la facultat de disposar de recursos propis, les corporacions locals podran establir i exigir tributs d'acord amb la Constitució i les lleis. Tot i que és l'Estat l'encarregat d'ordenar el sistema tributari local, a la vegada ha de garantir l'autonomia i la suficiència de les hisendes locals, de manera que **ha d'integrar** les exigències constitucionals derivades dels principis de reserva de llei, d'autonomia local i de suficiència financera local³.

⁽³⁾Art. 133.2 CE.

Per tant, aquesta reserva de llei a favor de l'Estat no es pot estendre fins al punt que privi les corporacions locals de qualsevol intervenció en l'ordenació i gestió dels seus tributs propis en els respectius àmbits territorials. La garantia constitucional de l'autonomia local i el reconeixement de les seves potestats en l'ordre tributari comporten que les entitats locals hagin de tenir capacitat d'intervenció en **l'establiment i exigència dels tributs propis** mitjançant l'aprovació d'**ordenances fiscals**, tot i que no amb el mateix grau o intensitat en tots els tributs.

Mentre que en relació amb les taxes i contribucions especials l'autonomia normativa local és força àmplia, i pot regular bona part del contingut i la configuració d'aquestes, no passa el mateix amb la regulació dels impostos municipals, ja que en aquest cas la regulació és molt més **limitada** i se centra primordialment en la fixació dels tipus de gravamen i la concessió dels beneficis fiscals, d'acord amb els marges establerts per la normativa estatal en aplicació del principi de reserva de llei.

Article 8 a) de la Llei 58/2003

Precisament l'article 8 a) de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària, disposa que es regularan en tot cas per llei: la delimitació del fet imposable, la meritació, la base imposable i liquidable, la fixació del tipus de gravamen i altres elements directament determinants de la quantia del deute tributari. També la determinació dels obligats tributaris i l'establiment, modificació i supressió de les exempcions, reduccions, bonificacions, deduccions i la resta d'incentius o beneficis fiscals.

La reserva legal estatal en matèria tributària, per tant, **no afecta de manera igual** tots els elements integrants del tribut. Si bé el grau de concreció de la llei serà màxim quan reguli el fet imposable d'un tribut local, aquell serà menor quan es tracti de regular altres elements com per exemple el tipus de gravamen. Sobre aquest aspecte concret, el legislador estatal podrà fer una regulació parcial dels tipus de gravamen, predisposant criteris o límits per tal que siguin les corporacions locals les encarregades de la seva definició ulterior, a través de les respectives ordenances fiscals, i decidir el tipus impositiu que s'aplicarà finalment.

La sentència 73/2011

En aquesta línia es pronuncia el TC en la sentència 73/2011, de 19 de maig, en afirmar que el principi de reserva de llei té un abast diferent segons s'estigui davant la creació i ordenació d'impostos o d'altres figures tributàries, mentre que és especialment flexible quan es tracta de les taxes. Precisament, en el cas de les prestacions patrimonials de caràcter públic que es satisfan per la prestació d'un servei o activitat administrativa, la col·laboració del reglament local pot ser especialment intensa en la fixació i modificació de les quotes a ingressar (estretament relacionades amb els costos concrets dels diversos serveis i activitats), així com també en la d'altres elements de la prestació dependents de les circumstàncies específiques dels diferents tipus de serveis i activitats locals. En canvi,

aquesta especial intensitat no es pot predicar de la creació *ex novo* de dites prestacions, ja que aleshores la possibilitat d'intervenció reglamentària resulta summament reduïda, atès que només el legislador estatal posseeix la facultat de determinar lliurement quins són els fets imposables i quines les figures tributàries que prefereix aplicar en cada cas.

Malgrat que la llei s'hauria de limitar a establir només el contingut mínim essencial del règim tributari local, atesa la naturalesa reglamentària de les ordenances fiscals i la consagració del principi de reserva de llei en matèria tributària a favor de l'Estat, es pot afirmar que el poder tributari de les entitats locals és **força limitat** en la pràctica.

Exemple

L'Ajuntament de Guadix necessita nous ingressos per a fer front a les despeses derivades de la construcció d'una nova plaça pública, motiu pel qual decideix, mitjançant la corresponent ordenança fiscal, exigir un recàrrec del 2% sobre l'IRPF als habitants empadronats en el municipi.

L'Ajuntament de Guadix ha acordat l'exacció d'un recàrrec sobre un impost estatal, en concret sobre l'impost sobre la renda de les persones físiques, però l'article 2.1 del TRLRHL no preveu, entre els recursos de les entitats locals, un recàrrec sobre impostos estatals.

En tot cas, sí que preveu la possibilitat de poder establir recàrrecs sobre els impostos de les comunitats autònomes o d'altres entitats locals. Per tant, l'Ajuntament de Guadix no pot establir aquest recàrrec.

En el present supòsit, una figura tributària que podria establir l'Ajuntament per a obtenir recursos per a la construcció de la nova plaça pública són les contribucions especials, tal com preveu el TRLRHL. En efecte, les contribucions especials són un tribut previst precisament en els casos de realització d'obres públiques, el qual s'exigeix als ciutadans beneficiats per l'actuació pública.

Per tant, l'Ajuntament de Guadix pot atendre les despeses derivades de la construcció de la nova plaça pública mitjançant la imposició de contribucions especials entre els veïns afectats.

2. Estructura del sistema tributari local

El sistema tributari local es troba regulat pel Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, que aprova el text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals (TRLRHL). Aquesta norma estableix, entre d'altres recursos locals, els tributs propis que es classifiquen en impostos, taxes i contribucions especials.

L'article 142 de la CE disposa que les hisendes locals es nodriran fonamentalment de **tributs propis** i de **participacions en els ingressos de l'Estat i les comunitats autònomes**. Les dues fonts d'ingressos, encara que independents, han d'actuar integradament amb l'objectiu de proporcionar a les corporacions locals el volum **suficient** de recursos econòmics que garanteixi l'acompliment de les seves funcions i la prestació dels seus serveis. En l'àmbit del finançament local, doncs, es proclamen els tributs propis com un dels recursos **fonamentals o bàsics** de les hisendes locals.

Per la seva banda, les entitats locals podran establir i exigir tributs, sempre d'acord amb la Constitució i les lleis. De manera que la potestat tributària local queda limitada ja que, en no tenir potestat legislativa, les corporacions locals no tenen capacitat per a crear nous impostos i només poden desenvolupar reglamentàriament, mitjançant **ordenances fiscals**, els impostos prèviament disposats per lleis estatals⁴.

⁽⁴⁾Art. 133.2 CE.

Deu anys després de la promulgació de la Constitució, es va aprovar la **Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora de les hisendes locals (LRHL)**, amb l'objectiu d'ordenar el sistema tributari local d'acord amb el text constitucional, i de fer efectius els principis d'autonomia i suficiència financera locals.

Nota

Juntament amb la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del Règim local, ambdues lleis constitueixen la normativa bàsica de les entitats locals.

La LRHL va fer efectiu el **principi d'autonomia local** en permetre a les corporacions locals intervenir en la determinació i volum dels seus ingressos, així com concedir-los plena llibertat per participar en la seva gestió i recaptació. Per la seva banda, el **principi de suficiència financera** es va materialitzar posant a disposició de les hisendes locals dues vies fonamentals de finançament: la participació en els ingressos tributaris de l'Estat i l'exacció de tributs propis.

Sobre el primer recurs fonamental, la participació de les hisendes locals en els ingressos tributaris de l'Estat es va configurar com un sistema de **transferències de fons** estatals cap als municipis i províncies d'acord amb un percentatge anual sobre la recaptació líquida estatal. El pagament d'aquestes transferències es fa mensualment amb caràcter de **lliuraments a compte**, segons les pre-

visions d'ingressos contingudes en els pressupostos generals de l'Estat per a cada exercici, i es realitza una **liquidació definitiva** un cop tancat l'exercici i conegut l'import finalment recaptat per la Hisenda estatal.

En relació amb el segon recurs fonamental, la LRHL va crear tres impostos municipals obligatoris: l'**impost sobre béns immobles (IBI)**, l'**impost sobre activitats econòmiques (IAE)** i l'**impost sobre vehicles de tracció mecànica (IVTM)**, als quals es van afegir dos impostos potestatsius: l'**impost sobre construccions, instal·lacions i obres (ICIO)**, i l'**impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana (IIVTNU)**.

A més, també va configurar un renovat règim de **taxes i contribucions especials** amb l'objectiu de poder finançar part dels serveis i obres municipals directament entre els beneficiaris i usuaris d'aquests. Cal recordar que, a diferència dels impostos que s'exigeixen sense cap contraprestació, l'establiment de taxes sempre comporta la **prestació d'un servei públic, la realització d'una activitat administrativa o l'ús o aprofitament privatiu del domini públic**; mentre que l'ordenació i imposició de contribucions especials implica l'existència d'un **benefici especial** en els subjectes passius com a conseqüència d'unes obres locals o per la instal·lació o ampliació d'un servei municipal.

La LRHL ha sofert diverses reformes d'ençà que es va aprovar, i actualment és vigent la continguda en el **Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, que aprova el text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals (TRLRHL)**. En tot cas, aquesta norma estableix el sistema de recursos de les entitats locals, entre els quals els ingressos tributaris tenen un major protagonisme.

Precisament, el poder tributari de les hisendes locals es posa de manifest a través de les facultats següents:

- El fet de poder disposar de tributs propis, ja siguin impostos, taxes o contribucions especials.
- La llibertat de decidir l'exacció o no de dos dels cinc impostos municipals previstos, que són l'ICIO i l'IIVTNU.
- La possibilitat d'establir les taxes i contribucions especials que es considerin necessàries.
- La capacitat per a regular reglamentàriament alguns dels elements quantitius que configuren la determinació i càlcul de les quotes exigibles dels tributs locals, especialment els tipus impositius.
- La potestat de regular reglamentàriament la graduació i concessió de beneficis fiscals.

Nota

A Navarra i el País Basc són normes dictades per la Comunitat Foral de Navarra i per les Diputacions Forals basques les que recullen el règim del sistema tributari de les corporacions locals situades als territoris respectius, encara que no presenten diferències destacables respecte a la Llei estatal.

- L'autonomia normativa local en l'àmbit tributari mitjançant l'aprovació de les ordenances fiscals.

A més dels principis constitucionals d'igualtat i solidaritat, el TRLRHL també defineix alguns principis propis de la tributació local, com són⁵:

⁽⁵⁾Art. 2, 138.1, 139.1, 142 i 149.1 CE.

a) El **principi de territorialitat**, que consisteix a:

- No sotmetre a gravamen béns situats, activitats desenvolupades, rendiments originats ni despeses fetes fora del territori de l'entitat respectiva.
- No gravar, com a tals, negocis, actes o fets duts a terme fora del territori de l'entitat local, ni l'exercici o la transmissió de béns, drets o obligacions que no hagin nascut ni s'hagin de complir en aquest territori.
- No imposar cap obstacle per a la lliure circulació de persones, mercaderies o serveis i capitals, ni afectar de manera efectiva la fixació de la residència de les persones o la ubicació d'empreses i capitals dins del territori espanyol.

b) La **possibilitat de delegar** a favor de la comunitat autònoma o altres ens locals les facultats de gestió, liquidació, inspecció i recaptació dels tributs locals⁶.

⁽⁶⁾Art. 7 TRLRHL.

c) El **principi de col·laboració** amb altres administracions tributàries (estatal, autonòmiques o locals) en matèria de gestió, liquidació, inspecció i recaptació dels tributs locals⁷.

⁽⁷⁾Art. 8 TRLRHL.

d) L'aplicació de la **Llei general tributària** amb caràcter supletori, per a la regulació de diverses matèries com els beneficis fiscals, els recàrrecs i interessos de demora, les infraccions i sancions tributàries, així com les consultes i els procediments de gestió i revisió tributària⁸.

⁽⁸⁾Art. 9, 10, 11 i 12 TRLRHL.

e) La possibilitat d'interposar **recurs de reposició** contra els actes d'aplicació i efectivitat dels tributs i la resta d'ingressos públics de les entitats locals⁹.

⁽⁹⁾Art. 14 TRLRHL.

Nota

Són impugnables mitjançant el recurs de reposició tots els actes dictats per les entitats locals en via de gestió dels seus tributs propis i dels restants ingressos de dret públic. En aquest sentit, el recurs de reposició s'interposarà dins del termini d'un mes comptat des de l'endemà de la notificació expressa de l'acte la revisió del qual se sol·licita o de la finalització del període d'exposició pública dels corresponents padrons o matrícules de contribuents o obligats al pagament. Tanmateix, la interposició del recurs de reposició no suspèn l'execució de l'acte impugnat ni el procediment de recaptació. No obstant això, sí que suspèn els actes d'imposició de sancions tributàries, segons el que preveu la Llei general tributària.

El sistema tributari local està format pels tributs municipals, els tributs provincials i els tributs d'altres ens locals:

a) Tributs municipals

Els ajuntaments podran establir i exigir **taxes** per la prestació de serveis o la realització d'activitats de competència seva i per la utilització privativa o l'aprofitament especial dels béns del domini públic municipal. Així mateix, els ajuntaments podran establir i exigir **contribucions especials** per a la realització d'obres o per l'establiment o ampliació de serveis municipals¹⁰.

⁽¹⁰⁾Art. 57 a 59 del TRLRHL.

Els ajuntaments disposen d'**impostos municipals**, entre els quals es distingeixen:

- Els **impostos obligatoris**, han d'exigir-se a tots els municipis:
  - L'impost sobre béns immobles (IBI)
  - L'impost sobre activitats econòmiques (IAE)
  - L'impost sobre vehicles de tracció mecànica (IVTM)
- Els **impostos potestatsius**, que només es poden aplicar si s'han estipulat de manera expressa en l'ordenança fiscal corresponent:
  - L'impost sobre construccions, instal·lacions i obres (ICIO)
  - L'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana (IIVTNU)

Règims tributaris locals específics

Les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla gaudeixen d'una bonificació del 50% sobre la quota dels impostos municipals. Mentre que les ciutats de Madrid i Barcelona apliquen el TRLRHL fins que no s'aprovin els seus règims tributaris especials.

⁽¹¹⁾Aquest impost és establert per l'art. 372 del RDLEG. 781/1986, de 18 d'abril, que aprova el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de règim local.

Així mateix, es manté vigent l'**impost municipal sobre despeses sumptuàries**, en la seva modalitat de **vedats privats de caça i pesca**¹¹.

b) Tributs provincials

Les **diputacions provincials** poden establir i exigir **taxes i contribucions especials**, així com un **recàrrec sobre l'IAE**.

c) Tributs d'altres entitats locals

- Quant a les entitats supramunicipals, aquestes poden establir i exigir taxes i contribucions especials.
- Per la seva part, les àrees metropolitanes també poden establir i exigir taxes, contribucions especials i un recàrrec sobre l'IBI.
- Finalment, les entitats locals d'àmbit territorial inferior al municipi no podran establir impostos, i seran les comunitats autònomes a través de les respectives lleis de creació les que determinaran els seus ingressos tributaris entre la resta de recursos previstos per a les entitats locals.

3. Impost sobre béns immobles

L'impost sobre béns immobles (IBI) és un impost real, directe i objectiu, de titularitat municipal i exacció obligatòria, que es troba regulat pels articles 60 a 77 del TRLRHL.

3.1. Fet imposable i supòsits de no subjecció

Segons el TRLRHL, el **fet imposable** de l'IBI està constituït per la **titularitat** d'un dels següents drets sobre els béns immobles urbans, rústics o de característiques especials¹²:

⁽¹²⁾Art. 61 TRLRHL.

- La concessió administrativa sobre els propis béns immobles o els serveis públics que hi estiguin afectes.
- El dret de superfície.
- El dret d'usdefruit.
- El dret de propietat.

Tanmateix, la realització d'una d'aquestes modalitats de fet imposable implica la **no subjecció** de l'immoble a la resta de modalitats assenyalades, seguint l'ordre anterior.

Els béns immobles tindran la consideració d'**urbans, rústics o de característiques especials** segons disposin les normes reguladores del cadastre immobiliari.

Nota

El cadastre immobiliari es regula pel RDLEG 1/2004, de 5 de març, que aprova el text refós de la Llei del cadastre immobiliari.

En aquest sentit, l'article 6 de Reial decret legislatiu 1/2004, de 5 de març, que aprova el text refós de la Llei del cadastre immobiliari, estableix que té la consideració de bé immoble la parcel·la o porció de sòl d'una mateixa naturalesa, enclavada en un terme municipal i tancada per una línia poligonal que delimita, a aquests efectes, l'àmbit espacial del dret de propietat d'un propietari o de diversos en proindivís i, si s'escau, les construccions emplaçades en aquest àmbit, qualsevol que sigui el seu amo, i amb independència d'altres drets que recaiguin sobre l'immoble.

D'acord amb l'article 7 de la mateixa norma, un immoble serà considerat urbà quan aquesta sigui la naturalesa del seu sòl (amb caràcter general el classificat o definit pel planejament urbanístic com a urbà, urbanitzat o equivalent).

Mentre que un immoble serà de naturalesa rústica quan no sigui considerat urbà. Així mateix, l'article 8 enumera els béns immobles de característiques especials:

- Els destinats a la producció d'energia elèctrica i gas, al refinament de petroli, i les centrals nuclears.
- Les preses, salts d'aigua i embassaments, inclòs el seu llit, excepte les destinades exclusivament al reg.
- Les autopistes, carreteres i túnels de peatge.
- Els aeroports i ports comercials.

Es consideren **no subjectes** a l'impost:

a) Les carreteres, els camins, les altres vies terrestres i els béns del domini públic marítim, terrestre i hidràulic, sempre que siguin d'aprofitament públic i gratuït per als usuaris.

b) Els següents béns immobles propietat dels municipis:

- Els de domini públic afectes a ús públic.
- Els de domini públic afectes a un servei públic gestionat directament per l'ajuntament, excepte quan es tracti d'immobles cedits a tercers mitjançant contraprestació.
- Els béns patrimonials, exceptuats igualment els cedits a tercers mitjançant contraprestació.

3.2. Subjectes passius

Són **subjectes passius** de l'IBI, a títol de contribuents, les persones físiques i jurídiques, així com les entitats a les quals es refereix l'article 35.4 de la LGT, que siguin titulars d'un dels drets assenyalats en el primer apartat d'aquest capítol¹³

⁽¹³⁾Art. 63 TRLRHL.

Article 9 de l'RDL 1/2004

D'acord amb l'article 9 de l'esmentat RDL 1/2004, quan la plena propietat d'un bé immoble, o algun dels drets assenyalats anteriorment, pertanyi en proindivís a una pluralitat de persones, la titularitat cadastral s'atribuirà a la comunitat constituïda per totes aquestes. Així mateix, quan algun dels drets esmentats sigui comú als dos cònjuges, d'acord amb les disposicions o pactes reguladors del corresponent règim econòmic matrimonial, la titularitat cadastral correspondrà a tots dos i s'haurà d'atribuir per meitat a cada un d'ells, llevat que es justifiqui una altra quota de participació.

En els supòsits de canvi de titularitat d'alguns dels drets que constitueix el fet imposable de l'impost, els béns immobles quedaran afectes al pagament de la totalitat de la quota tributària, en règim de **responsabilitat subsidiària**.

3.3. Exempcions

El TRLRHL declara l'**exempció** a l'IBI dels béns immobles següents¹⁴:

- Que siguin de l'Estat, les comunitats autònomes o les entitats locals, quan estiguin directament afectes a la seguretat ciutadana, als serveis educatius o penitenciaris, així com també, en el cas de l'Estat, quan estiguin afectes a la defensa nacional.
- Els béns comunals.
- De l'Església catòlica o d'altres confessions religioses legalment reconegudes, en els termes que s'estableixin en els respectius acords amb l'Estat.
- Que siguin de governs estrangers destinats a representació diplomàtica i consular, a condició de reciprocitat, i en aplicació de convenis internacionals.
- La superfície de les muntanyes poblades amb espècies de creixement lent, reglamentàriament determinades.
- Terrenys ocupats per línies de ferrocarril i edificis destinats a estacions o a qualsevol altre servei indispensable per a la seva explotació.
- De la Creu Roja espanyola.

Així mateix, s'estableixen els supòsits d'**exempció de caràcter pregat** sobre els béns immobles següents:

- Destinats a l'educació, de centres docents privats aïllats al règim de centres educatius.
- Declarats monument o jardí històric d'interès cultural.
- Destinats a la sanitat, de centres sanitaris de titularitat pública.
- Que siguin propietat de les entitats reconegudes per la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge, excepte els destinats a activitats econòmiques no exemptes de l'impost sobre societats.

Nota

A aquests efectes, els notaris sol·licitaran informació i advertiran expressament als compareixents en els documents que autoritzin sobre els deutes pendents per l'IBI associats a l'immoble que es transmeti.

⁽¹⁴⁾Art. 62 TRLRHL.

Per últim, els ajuntaments podran establir, per motius d'eficiència i economia, l'exempció d'immobles rústics i urbans quan la quota líquida de l'impost no superi una determinada **quantia mínima**, que es fixarà per l'ordenança fiscal corresponent.

Com tributen a l'IBI els immobles dels centres privats destinats a l'ensenyament com a centres docents acollits al règim de concerts educatius?

L'article 62.2 a) del TRLRHL estableix que estaran exempts de l'IBI els béns immobles que s'integrin en els centres docents privats afectats a les activitats d'ensenyament en règim de concert.

Per la seva part, el Reial decret 2187/1995 determina l'abast i contingut d'aquesta exempció, establint, entre d'altres, els requisits següents:

a) Que els centres mantinguin en el moment de la meritació del tribut la seva condició de centres totalment o parcialment concertats i no hagin estat privats efectivament de tal condició.

b) Que tinguin la condició de subjectes passius als efectes de l'exacció de l'IBI en relació amb els edificis ocupats per cada centre de referència.

A aquests efectes, la titularitat dels béns o drets objecte d'exempció ha d'estar necessàriament vinculada amb la finalitat educativa del centre acollit al concert educatiu corresponent. Entre les finalitats educatives es comprenen no solament les docents, sinó també els serveis complementaris de menjador escolar, d'assistència sanitària a l'alumne i els altres que siguin declarats de caràcter necessari en virtut d'una norma de rang suficient.

Per últim, en tractar-se d'una exempció pregada, els titulars dels centres concertats amb dret a l'exempció s'hauran de dirigir als ajuntaments respectius per a sol·licitar-ne l'aplicació.

3.4. Base imposable i quota tributària

La **base imposable** de l'impost està constituïda pel **valor cadastral** de cada immoble, el qual es determina i es regeix per la normativa reguladora del **cadastre immobiliari**. La Direcció General del Cadastre, òrgan que depèn del Ministeri d'Hisenda, és l'encarregada de fixar objectivament el valor cadastral a partir de les dades de què disposa. El valor cadastral està integrat pel **valor cadastral del sòl** i el **valor cadastral de les construccions**, i, en cap cas, pot superar el valor del mercat¹⁵.

⁽¹⁵⁾Art. 65 TRLRHL.

El valor cadastral d'un immoble

En aquest sentit, segons l'article 22 de l'esmentat RDL 1/2004, per tal de determinar el valor cadastral d'un immoble es tindran en compte els criteris següents:

- La localització de l'immoble i les seves circumstàncies urbanístiques.
- El cost d'execució material de les construccions.
- L'ús, qualitat i antiguitat de les edificacions.
- Les despeses de producció i promoció.
- Altres circumstàncies i valors de mercat.
- Altres factors rellevants establerts reglamentàriament.

Vegeu també

Quant a les normes de determinació del valor cadastral, vegeu els articles 22 a 32 del RDLEG 1/2004, de 5 de març, que aprova el text refós de la Llei del cadastre immobiliari.

La determinació del valor cadastral es produeix mitjançant un **procediment de valoració col·lectiva, o individual**, en els casos d'incorporació de l'immoble al registre del cadastre, procediment que es basa en l'elaboració, l'aprovació i la publicació de les denominades **ponències de valors**, que es defineixen com els documents administratius que recullen els valors cadastrals del sòl i les construccions, i també els **coeficients correctors** que cal aplicar en funció de l'àmbit territorial al qual es refereixen. També es pot determinar per un procediment de **resolució de discrepàncies** entre l'Administració i els interessats, o per una **actuació inspectora** de l'Administració tributària.

Així mateix, una vegada assignat el valor cadastral a cada immoble, aquest valor ha de ser **notificat individualment** al subjecte passiu abans que acabi l'any natural immediatament anterior a aquell en què tindrà efectes. Aquest acte pot ser impugnat per la via econòmica administrativa.

No obstant això, també és possible l'actualització dels valors cadastrals mitjançant l'aplicació de **coeficients** aprovats per les lleis de pressupostos generals de l'Estat, que podran ser diferents per a cada tipus d'immobles o per a grups de municipis, en funció de la seva dinàmica immobiliària.

Sobre la base imposable de l'impost es podrà aplicar una **reducció** en les següents situacions¹⁶:

⁽¹⁶⁾Art. 67 TRLRHL.

a) Quan el valor cadastral s'incrementi com a conseqüència d'un procediment de valoració col·lectiva de caràcter general.

b) Quan s'alteri el valor cadastral abans que finalitzi el termini de reducció del punt anterior.

c) En els casos d'immobles de característiques especials, quan el valor cadastral resultant d'un nova ponència de valors superi el doble del que tingués prèviament assignat. A falta d'aquest valor, es prendrà com a tal el 40% del que resulti de la nova ponència.

Aquesta reducció es **practicarà d'ofici** durant un període de nou anys des de l'entrada en vigor dels nous valors cadastrals i consisteix a aplicar, a tots els immobles afectats d'un mateix municipi, un coeficient reductor únic (de 0,9 el primer any, el qual s'anirà reduint una dècima cada any fins a arribar a 0,1 l'últim any) sobre un component individual definit com la diferència positiva entre el nou valor cadastral del primer exercici de vigència i el seu valor base, el qual s'identifica amb la base liquidable de l'exercici immediatament anterior a l'entrada en vigor del citat nou valor cadastral.

Exemple de càlcul de la reducció de l'IBI

El Sr. Carrasco és propietari d'un immoble urbà, situat a Sevilla, des del 30 de desembre de l'any X. Com a titular d'aquest immoble, el dia 1 de gener de l'any X + 1 ha satisfet la quota de l'IBI corresponent, i la base liquidable és de 24.000 euros. Com a conseqüència d'un procediment de valoració col·lectiva de caràcter general, el valor

cadastre de l'immoble ha augmentat fins a 39.000 euros, amb efectes a partir de l'1 de gener de l'any X + 2. A més, durant l'any X + 2 s'ha fet un altre procediment de valoració col·lectiva, aquest cop de caràcter parcial, de manera que el valor cadastral ha augmentat fins a 45.000 euros, amb efectes a partir de l'1 de gener de X + 3.

Es demana quina seria la reducció aplicable a la base imposable de l'IBI corresponent a l'any X + 2 i quina la seva base liquidable. Es demana fer el mateix amb la liquidació de l'IBI de l'any X + 3.

En aplicació dels articles 66 a 70 del TRLRHL, quan es produeixen increments del valor cadastral com a conseqüència de procediments de valoració col·lectiva, la base imposable de l'IBI (el valor cadastral) es reduirà en una quantitat que resulta d'aplicar un coeficient reductor (0,9 el primer any, 0,8 el segon any, 0,7 el tercer any..., fins a arribar a 0,1 el novè any) sobre «un component individual de la reducció», que és la xifra que resulta de la diferència entre el nou valor cadastral incrementat i la base liquidable de l'any anterior a l'entrada en vigor del nou valor cadastral.

En el nostre cas, la reducció de l'any X + 2 s'obtindrà aplicant el coeficient reductor de 0,9 (ja que es tracta del primer any des de l'increment del valor cadastral) sobre la diferència entre el nou valor cadastral que surt del procediment de valoració col·lectiva (39.000 euros) i la base liquidable de l'any anterior, l'any X + 1 (24.000 euros), on la reducció és: $0,9 \times (39.000 - 24.000) = 13.500$ euros.

Per tant, la base liquidable de l'IBI de l'any X + 2 és:

$$39.000 \text{ (base imposable)} - 13.500 \text{ (reducció)} = 25.500 \text{ euros}$$

Per a la liquidació de l'any X + 3, hem de tenir en compte que el component individual de la reducció serà la diferència positiva entre el nou valor cadastral sorgit del procediment de valoració col·lectiva de caràcter parcial (45.000 euros) i la base liquidable de l'any anterior, de l'any X + 2 (25.500 euros), i que aquesta diferència s'ha de dividir per l'últim coeficient reductor aplicat (en el nostre cas, el coeficient 0,9 aplicat l'any X + 2). Evidentment, aquest component individual de la reducció s'ha de multiplicar pel coeficient reductor que correspon (en el nostre cas, 0,8, ja que es tracta del segon any d'aplicació de les reduccions).

$$\text{Així, la reducció serà: } 0,8 \times [(45.000 - 25.500) / 0,9] = 17.333,33 \text{ euros}$$

Per tant, la base liquidable de l'IBI de l'any X + 3 serà la següent:

$$45.000 \text{ (base imposable)} - 17.333,33 \text{ (reducció)} = 27.666,67 \text{ euros}$$

La **base liquidable** de l'impost resulta d'aplicar a la descrita base imposable les reduccions legals assenyalades anteriorment. Mentre que la **quota íntegra** de l'impost s'obté aplicant sobre aquesta base liquidable el **tipus de gravamen** acordat per cada ajuntament mitjançant l'ordenança fiscal corresponent, entre el 0,4% i l'1,10% per als immobles urbans, i entre el 0,3% i el 0,90% per als rústics¹⁷.

⁽¹⁷⁾Art. 66 TRLRHL.

Tanmateix, els ajuntaments poden **incrementar** els tipus impositius esmentats, tant per als béns immobles urbans com rústics, en funció de diversos factors:

- Municipis capital de província o comunitat autònoma, increment de 0,07 en béns urbans i 0,06 en rústics.
- Municipis que prestin servei de transport públic col·lectiu de superfície, increment de 0,07 en béns urbans i 0,05 en rústics.

- Municipis que prestin més serveis dels legalment obligatoris, increment de 0,06 en béns urbans i 0,06 en rústics.

Els serveis municipals obligatoris s'estableixen per l'article 26 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.

- Municipis amb més del 80% de terrenys rústics en el terme municipal, increment de 0,15 en béns rústics.

Exemple de càlcul del tipus de l'IBI

En Joan, veí de Girona, és propietari de l'habitatge on viu. El valor cadastral no revisat del sòl és de 15.500 euros i el de la construcció és de 40.100 euros. L'Ajuntament de Girona ha aprovat per l'any X el tipus màxim de l'impost. Tenint en compte que Girona és capital de província, que presta el servei de transport col·lectiu i que presta més serveis dels legalment obligatoris, determineu la quota de l'IBI per a aquest exercici.

La base imposable, segons es desprèn de l'article 65 del TRLRHL, està constituïda pel valor cadastral del bé immoble. En aquest cas, serà la suma dels valors cadastrals del sòl i de la construcció.

Base imposable = valor cadastral = 15.500 euros + 40.100 euros = 55.600 euros

D'acord amb el que disposa l'article 72.1 del TRLRHL, el tipus de gravamen màxim aplicable és de l'1,10% en el cas dels béns immobles urbans. Ara bé, aquest tipus es pot incrementar quan hi concorri alguna de les circumstàncies següents: que el municipi sigui capital de província o comunitat autònoma; que es presti el servei de transport públic col·lectiu de superfície; que es prestin més serveis d'aquells als quals estiguin obligats els municipis, segons el que es disposa en l'article 26 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril; o que els terrenys rústics representin més del 80% de la superfície total del terme.

En aquest supòsit, hi concorren les tres primeres circumstàncies esmentades. Suposant que l'Ajuntament de Girona hagi optat per aplicar tots els increments previstos, el tipus de gravamen de l'1,10% quedarà incrementat en els percentatges següents:

Capitalitat: 0,07

Prestació del servei de transport públic: 0,07

Prestació de més serveis dels obligatoris: 0,06

Per tant, el tipus de gravamen total serà: $1,10 + 0,07 + 0,07 + 0,06 = 1,30\%$

La quota resultant d'aplicar sobre la base imposable el tipus de gravamen total ascendirà al total següent:

Quota = base imposable $\times$ tipus de gravamen total = 55.600 euros $\times$ 1,30% = 722,80 euros

Així mateix, els ajuntaments poden **modificar**, dins dels límits legals assenyalats, els tipus impositius per a alguns béns immobles urbans, exclosos els d'ús residencial, atenent als usos establerts en la normativa cadastral per a la valoració de les construccions; així com **reduir** els tipus quan entrin en vigor nous valors cadastrals com a resultat de procediments de valoració col·lectiva de caràcter general.

Nota

L'Estat també pot modificar els tipus de gravamen de l'IBI per via legislativa. En aquest sentit, el Govern va acordar la pujada generalitzada dels tipus impositius per als exercicis 2012 i 2013 de l'impost mitjançant el RDL 20/2011, de 30 de desembre, de mesures urgents en matèria pressupostària, tributària i financera per a la correcció del dèficit públic. L'article 8 de la norma esmentada va tenir un increment dels tipus del 10% en aquells municipis els valors cadastrals dels quals s'hagin revisat abans del 2002, i del 6% en la resta de municipis. Aquesta mesura, òbviament, va provocar l'augment de les quotes tri-

butàries de l'IBI en tots els municipis, amb independència de la seva situació financera. Aquest increment va ser objecte de pròrroga per als exercicis 2014 i 2015, en aplicació de l'article 8 de la Llei 16/2013, de 29 d'octubre, novament en funció de l'any en què els béns immobles hagin estat objecte d'un procediment de valoració col·lectiva.

Per altra banda, en el cas d'habitatges residencials desocupats permanentment, els ajuntaments també podran imposar **un recàrrec de fins al 50% de la quota líquida** de l'impost, d'acord amb les condicions que s'estableixin reglamentàriament.

Nota

No obstant això, l'Estat encara no ha desenvolupat reglamentàriament les condicions que permetin determinar quan un habitatge es troba desocupat als efectes de poder imposar aquest recàrrec, de manera que en la pràctica no és aplicable. Sobre aquesta qüestió, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, a través de la sentència 535/2011, de 22 de juliol, va negar la possibilitat que fossin els mateixos ajuntaments els que fixessin, per mitjà d'una ordenança municipal, aquestes condicions.

3.5. Bonificacions

El TRLRHL estableix diverses **bonificacions** aplicables a l'impost¹⁸.

⁽¹⁸⁾Art. 73 i 74 del TRLRHL.

a) Bonificacions obligatòries sobre la quota íntegra:

- Una bonificació d'entre el 50% i el 90% per a immobles que constitueixin l'objecte de l'activitat de les empreses d'urbanització, construcció i promoció immobiliària, els quals no figurin entre els béns del seu immobilitzat.
- Una bonificació del 50% en el cas d'habitatges qualificats com de protecció oficial, durant els tres exercicis posteriors a l'atorgament de la qualificació definitiva.
- Una bonificació del 95% per a immobles de naturalesa rústica de les cooperatives agràries i d'explotació agrària de la terra, d'acord amb les previsions de la Llei 20/1990, de 19 de desembre, sobre el règim fiscal de les cooperatives.

b) Bonificacions potestatives sobre la quota íntegra:

- Una bonificació de fins al 90% per a immobles urbans situats en àrees o zones del municipi que corresponguin a assentaments de població singularitzats per la seva vinculació o preeminència d'activitats primàries de caràcter agrícola, ramader, forestal, pesquer o anàlogues.
- Una bonificació equivalent a la diferència positiva entre la quota íntegra de l'exercici i la quota líquida de l'exercici anterior multiplicada pel coeficient d'increment màxim anual establert per l'ordenança fiscal, en els casos d'entrada en vigor de nous valors cadastrals com a resultat d'un pro-

cediment de valoració col·lectiva general, durant el termini màxim de tres exercicis.

- Una bonificació de fins al 95% a favor d'immobles d'organismes públics destinats a la investigació i l'ensenyament universitari.
- Una bonificació de fins al 95% per a immobles en els quals es desenvolupin activitats econòmiques que siguin declarades d'especial interès o utilitat municipal, per concórrer circumstàncies socials, culturals, històriques, artístiques o de foment de l'ocupació que justifiquin dita declaració.
- Una bonificació de fins al 90% per a immobles de característiques especials.
- Una bonificació de fins al 90% per a subjectes passius que tinguin la condició de titulars de família nombrosa.
- Una bonificació de fins al 50% per a immobles on s'hagin instal·lat sistemes d'aprofitament tèrmic o elèctric de l'energia solar.

Nota

Correspondrà aquesta declaració al ple de la corporació i s'acordarà, prèvia sol·licitud del subjecte passiu, pel vot favorable de la majoria simple dels seus membres.

Nota

L'aplicació d'aquesta bonificació estarà condicionada al fet que les instal·lacions per a producció de calor incloguin col·lectors que disposin de la corresponent homologació de l'Administració competent.

La resta d'aspectes formals i materials de les bonificacions potestatives assenyalades es regularan per les respectives ordenances fiscals municipals. En aquest sentit, a través de l'ordenança fiscal també es podrà determinar la seva compatibilitat amb d'altres beneficis fiscals aplicables a l'impost.

Exemple de càlcul de bonificacions

La Sra. Díaz és propietària d'un pis ubicat a la ciutat de Saragossa, el qual té un valor cadastral de 29.000 euros. Aquest pis constitueix la seva residència habitual, on viu juntament amb el seu marit i els seus quatre fills, i tots els membres de la família estan empadronats al mateix domicili. La Sra. Díaz vol sol·licitar a l'Ajuntament de Saragossa la bonificació de la quota de l'IBI prevista per a les famílies nombroses.

- A quin percentatge de bonificació tindrà dret la Sra. Díaz?
- Quins requisits ha de reunir per a poder gaudir de la bonificació?
- Quina documentació haurà d'aportar amb la sol·licitud?

D'acord amb l'article 17 de l'ordenança fiscal reguladora de l'IBI de l'Ajuntament de Saragossa, les unitats familiars acreditades com a famílies nombroses tindran dret a una bonificació sobre la quota íntegra de l'impost, i s'establiran dues categories: general i especial per a famílies amb més de sis fills.

- A quin percentatge de bonificació tindrà dret la Sra. Díaz?

La bonificació de la quota de l'IBI es determinarà en funció de la qualificació de la família nombrosa (categoria general o especial) i del valor cadastral del seu habitatge habitual. Com que la Sra. Díaz té quatre fills tindrà la qualificació de família nombrosa de categoria general. Per la qual cosa, i atès que el valor cadastral del seu habitatge habitual és de 29.000 euros, li correspondrà un percentatge de bonificació del 40%.

- Quins requisits ha de reunir per a poder gaudir de la bonificació?

Els requisits que haurà de reunir per a poder gaudir de la bonificació són els següents:

- El subjecte passiu beneficiari haurà d'estar empadronat en el municipi de Saragossa.

- La condició de família nombrosa s'haurà d'acreditar mitjançant la presentació del corresponent llibre oficial de família nombrosa expedit per la DGA, o qualsevol documentació equivalent, sempre que tots els membres de la unitat familiar estiguin empadronats a Saragossa.
- La bonificació s'aplicarà a l'habitatge habitual de la família, segons estableix l'article 54 del Reglament de l'IRPF.
- La sol·licitud ha de ser presentada abans del 31 de desembre de l'any en curs perquè tingui efectes en els exercicis següents al de la presentació.

c) Quina documentació haurà d'aportar amb la sol·licitud?

La Sra. Díaz haurà d'aportar la documentació següent amb l'escrit de sol·licitud:

- Document nacional d'identitat del sol·licitant.
- Fotocòpia compulsada del llibre de família.
- Certificat d'empadronament.

Concedida la bonificació, aquesta es mantindrà, com a màxim, pels períodes impositius coincidents amb el període de validesa del títol de família nombrosa vigent en el moment de la sol·licitud o, si s'escau, de la seva renovació, i haurà de presentar nova sol·licitud per a la no interrupció del benefici fiscal abans del 31 de desembre. Així mateix, en el supòsit de canvi d'habitatge habitual, també caldrà presentar nova sol·licitud de bonificació.

3.6. Període impositiu i meritació

El **període impositiu** de l'IBI coincideix amb l'any natural i l'impost **merita** el primer dia del període, l'1 de gener¹⁹.

⁽¹⁹⁾Art. 75 TRLRHL.

Això comporta que els canvis d'ordre físic, econòmic o jurídic, així com els de naturalesa o aprofitament urbanístic, que es produeixin en els béns gravats, obligaran els subjectes passius a formalitzar les corresponents declaracions davant el cadastre immobiliari per tal de comunicar els canvis esmentats. Cal tenir en compte, però, que els seus efectes a l'impost no es materialitzaran fins a l'exercici **immediatament posterior** al de la data en què la variació o canvi s'hagi produït.

3.7. Gestió tributària de l'impost

La gestió de l'IBI és **compartida** entre l'Administració tributària de l'Estat i els ajuntaments. Concretament, és la **Direcció General del Cadastre**, òrgan dependent del Ministeri d'Hisenda, l'encarregada de la **gestió cadastral** de l'impost, la qual consisteix en l'elaboració i manteniment del cadastre immobiliari, de la confecció de les ponències de valors i de la formació del padró de l'impost. Els actes derivats de la gestió cadastral de l'IBI es poden recórrer per la via econòmica administrativa sense que la interposició de la reclamació en suspengui l'execució²⁰.

⁽²⁰⁾Art. 77 TRLRHL.

Nota

En virtut de la Resolució de 12 març del 2014 de la Direcció General del Cadastre, es van aprovar la forma de remissió, l'estructura, el contingut i el format informàtic del fitxer del padró cadastral i altres fitxers d'intercanvi d'informació necessaris per a la gestió de l'IBI.

Per la seva part, els ajuntaments s'encarreguen de la **gestió tributària** de l'IBI a partir de la informació continguda al padró de l'impost, i realitzen les funcions de liquidar, recaptar, concedir exempcions i bonificacions, acordar devolucions, revisar els actes dictats en via de gestió tributària i d'altres actuacions d'assistència i informació als contribuents. Contra els actes dictats pels ajuntaments es pot interposar **recurs de reposició** davant l'òrgan que va dictar l'acte abans de recórrer davant la jurisdicció contenciosa administrativa, excepte en aquells municipis que tinguin òrgans de revisió en via econòmica administrativa.

En qualsevol cas, l'IBI és indiscutiblement el **recurs tributari més important** dels ajuntaments, tant en capacitat recaptatòria com en nombre de contribuents afectats. Així mateix, la seva tendència és la de guanyar pes en l'estructura financera dels municipis.

4. Impost sobre activitats econòmiques

L'impost sobre activitats econòmiques (IAE) és un impost real, directe i objectiu, de titularitat municipal i exacció obligatòria, que es troba regulat pels articles 78 a 91 del TRLRHL.

4.1. Fet imposable i supòsits de no subjecció

Segons el TRLRHL, el fet imposable de l'IAE està constituït per l'exercici d'activitats empresarials, professionals o artístiques, dins del territori nacional, tant si s'exerceixen en local determinat com si no, i estiguin o no especificades en les tarifes de l'impost²¹.

Activitat empresarial, professional o artística

Es considera que una activitat s'exerceix amb caràcter empresarial, professional o artística quan suposi l'ordenació per compte propi de mitjans de producció i/o de recursos humans, amb la finalitat d'intervenir en la producció o la distribució de béns i serveis. La classificació i el contingut de les activitats gravades són definits per les tarifes de l'impost, aprovades pel RDLEG 1175/1990, de 28 de setembre.

D'acord amb el **principi de territorialitat**, l'impost és aplicat per l'ajuntament del municipi en el qual estigui situat el **local on s'exerceixi l'activitat** empresarial, professional o artística, o, en el cas d'activitats que s'exerceixen sense local determinat, per l'ajuntament on el subjecte passiu tingui el **domicili fiscal**.

Es consideren **no subjectes** a l'IAE els supòsits següents:

- Les activitats agrícoles, ramaderes dependents, forestals i pesqueres.
- L'alienació de béns integrats en l'actiu fix de les empreses, els quals hagin estat degudament inventariats com a immobilitzat.
- La venda de productes que es rebin en concepte de pagament de treballs i serveis.
- L'exposició d'articles amb l'única finalitat de decoració del local.
- La realització d'una única venda al detall de forma aïllada.

Tampoc estant subjectes a l'impost la utilització de mitjans de transport propis ni la reparació de vehicles en tallers propis, sempre que no es prestin serveis a tercers²².

⁽²¹⁾Art. 78 i 81 del TRLRHL.

Nota

En el RDLEG 1175/1990, de 28 de setembre, se situen les activitats empresarials en la secció 1a de les tarifes; les professionals, en la secció 2a, mentre que la secció 3a es reserva a les activitats artístiques.

⁽²²⁾Art. 78.2 i 81 del TRLRHL i regla 3a del punt 5è de la instrucció de les tarifes de l'IAE aprovades pel RDLEG 1175/1990, de 28 de setembre.

4.2. Subjectes passius

(23) Art. 83 TRLRHL.

Són **subjectes passius** de l'IAE les persones físiques i jurídiques, així com les entitats a les quals es refereix l'article 35.4 de la LGT, que **realitzin** dins del territori estatal alguna de les activitats que originen el fet imposable²³.

4.3. Exempcions

L'article 82 del TRLRHL estableix l'exempció automàtica a l'IAE quan es tracti de²⁴:

(24) Art. 82 TRLRHL.

- L'Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals, i també els organismes autònoms de caràcter administratiu que en depenen.
- Les entitats gestores de la Seguretat Social i les mutualitats de previsió social.
- Els subjectes passius exempts per tractats o convenis internacionals.
- La Creu Roja espanyola.
- Els **subjectes que iniciïn la seva activitat** durant els dos primers períodes impositius.
- Les **persones físiques**.
- Les **persones jurídiques** sotmeses a l'IS, entitats de l'article 35.4 de l'LGT i contribuents per l'IRNR que operin a Espanya mitjançant establiment permanent **que tinguin un import net del volum de negoci inferior a un milió d'euros**.

Nota

Aquesta exempció va ser introduïda per la Llei 51/2002, de 27 de desembre, de reforma de la LRHL, i va provocar que la xifra de subjectes passius de l'IAE amb l'obligació de contribuir es reduís considerablement i que, en conseqüència, aquest impost deixés de tenir la gran potencialitat recaptadora per als municipis que havia tingut des de la seva creació. Aquesta reducció dels ingressos municipals (i de retruc provincials) es compensa des d'aleshores amb més cessió de la recaptació dels impostos estatals a través de la participació de les entitats locals en els ingressos tributaris de l'Estat.

També s'estableixen diverses **exempcions de caràcter pregat**, és a dir, a sol·licitud de les persones interessades, a favor de:

- Els organismes públics d'investigació i establiments d'ensenyament, sufragats íntegrament amb fons públics o provinents de fundacions declarades com a benèfiques o d'utilitat pública.
- Les associacions sense finalitats lucratives de disminuïts físics, psíquics i sensorials, per les activitats de caràcter pedagògic, científic, assistencials i

d'ocupació que facin per a l'ensenyament, educació, rehabilitació i tutela de minusvàlids.

Exemples de supòsits de no subjecció i exempció en l'IAE

En un poble mariner de la Costa Brava, en Pere es dedica a la pesca del seitó.

De conformitat amb el que estableix l'article 78.2 del TRLRHL, les activitats pesqueres no es consideren activitats empresarials. En conseqüència, som davant d'un supòsit de no subjecció a l'IAE.

Després de graduar-se en dret i aprovar l'examen d'accés a l'advocacia, la Núria decideix exercir com a advocada i s'estableix pel seu compte.

Com que farà una activitat professional, segons l'article 78.1 del TRLRHL la Núria està subjecta a l'IAE. No obstant això, per aplicació del que disposa l'article 82 c) del TRLRHL, les persones físiques estan exemptes del pagament de l'impost.

La societat Automoció SLU, dedicada a la venda de vehicles automòbils, té exposats al concessionari diversos quadres valorats en 12.000 euros.

L'exposició d'objectes amb l'única finalitat de decoració d'un establiment constitueix un supòsit de no subjecció a l'IAE (art. 81.3 TRLRHL), motiu pel qual la societat no haurà de pagar IAE per aquest concepte. Ara bé, per l'activitat comercial que desenvolupa sí que estarà subjecta a l'IAE, tot i que caldrà veure si se li aplica o no l'exempció prevista per l'article 82.1 c) en funció de si l'import net del seu volum de negoci és inferior o no a un milió d'euros.

Una associació d'afectats per la síndrome de Down sense ànim de lucre realitza, entre d'altres, una activitat de formació dirigida a familiars i futurs cuidadors sobre com atendre les persones afectades per aquest trastorn genètic.

Segons el que disposa l'article 82.1 f) del TRLRHL, les associacions de disminuïts físics, psíquics i sensorials sense finalitats lucratives estan exemptes del pagament de l'impost per les activitats de caràcter pedagògic, científic, assistencial i d'ocupació que facin per a l'ensenyament, educació, rehabilitació i tutela de minusvàlids. Així, doncs, l'associació d'afectats per la síndrome de Down, en no tenir ànim de lucre, estarà exempta de l'IAE per les activitats de caràcter pedagògic que faci per a la cura dels afectats per aquest trastorn genètic.

4.4. Tarifes i quota tributària

La **quota tributària** resulta d'aplicar les tarifes de l'impost i, si escau, els coeficients i les bonificacions previstos en la llei, acordats per cada ajuntament i regulats per les respectives ordenances fiscals²⁵.

⁽²⁵⁾Art. 85 TRLRHL.

Per a quantificar l'impost s'utilitzen les **tarifes** aprovades pel **Reial decret legislatiu 1175/1990, de 28 de setembre**, mitjançant les quals es classifiquen les activitats gravades en grups i epígrafs d'acord amb la classificació nacional d'activitats econòmiques, i s'assigna a cadascuna una quota de llicència, a la qual se suma, si escau, el valor que s'atribueix a la superfície del local on s'exerceixi l'activitat, donant com a resultat la denominada **quota tarifa** o **quota mínima** de l'impost.

Sobre aquesta quota tarifa o mínima s'aplica un **coeficient de ponderació**, el qual es determina en funció de l'import net del volum de negoci del subjecte passiu, i s'obté la denominada **quota ponderada**²⁶.

⁽²⁶⁾Art. 86 TRLRHL.

L'import net del volum de negoci

L'import net del volum de negoci és una magnitud definida per la normativa comptable com l'import de les vendes i de les prestacions de serveis o altres ingressos corresponents a les activitats ordinàries de l'empresa, menys l'import de qualsevol descompte (bonificacions i altres reduccions sobre vendes), menys els impostos que, com l'IVA, hagin de ser objecte de repercussió.

L'article 86 del TRLRHL estableix el quadre que determina el coeficient de ponderació en funció de l'import net del volum de negoci:

Import net del volum de negoci	Coefficient
Des d'1.000.000 fins a 5.000.000	1,29
Des de 5.000.000 fins a 10.000.000	1,30
Des de 10.000.000 fins a 50.000.000	1,32
Des de 50.000.000 fins a 100.000.000	1,33
Més de 100.000.000	1,35
Sense volum net de negoci	1,31

Sobre la quota ponderada els ajuntaments poden aplicar un **coeficient de situació** segons la ubicació física del local on s'exerceix l'activitat dins el terme municipal, en funció de les diverses categories en què es classifiquin els carrers del municipi, i finalment en resultarà la **quota tributària** objecte de liquidació²⁷.

(27) Art. 87 TRLRHL.

Requisits

En tot cas, per a fixar els coeficients de situació, els ajuntaments hauran d'observar els requisits següents:

- Aquest coeficient no podrà ser inferior a 0,4 ni superior a 3,8.
- El nombre de categories de carrers que podrà establir cada municipi no podrà ser inferior a 2 ni superior a 9. En el cas que no sigui possible distingir més d'una categoria de carrer, aquest coeficient no es podrà aplicar.
- La diferència de valor entre categories de carrer no podrà ser inferior a 0,10.

El Tribunal Constitucional va avalar l'aplicació del coeficient de situació mitjançant la sentència de 13 de desembre de 1999, en considerar que la ubicació d'una activitat constitueix una manifestació de capacitat econòmica. En aquest sentit, va considerar que la situació física d'un local on es realitzi activitat econòmica és un factor que incideix de forma decisiva en el seu volum de negoci.

Exemple de càlcul de la quota de l'IAE

El restaurant Quijote, de quatre forquilles, està situat a Tomelloso (37.645 habitants), en un carrer classificat com a primera categoria. L'establiment té una superfície de 780 metres quadrats i l'import net del volum de negoci de la societat titular de l'activitat amb efectes per al 2016 és de 2.540.000 euros. D'acord amb l'ordenança fiscal reguladora de l'impost per a l'any 2016, l'Ajuntament de Tomelloso ha decidit aplicar el valor màxim possible del coeficient de situació per a les activitats ubicades en carrers de primera categoria. Per la seva banda, el recàrrec provincial de la província de Ciudad Real és del 32%. Basant-se en aquesta informació, calculeu la quota tributària que haurà de satisfer en concepte d'IAE per a l'any 2016.

En primer lloc, cal cercar el grup/epígraf de l'activitat de restaurant de quatre forquilles segons les tarifes de l'impost aprovades pel RDLEG 1175/1990, de 28 de setembre, per tal de saber l'import de la quota assignada. En aquest cas, la quota que correspon a l'epígraf

671.2, serveis en restaurants de quatre forquilles, en poblacions de 10.000 a 40.000 habitants, és de 130,63 euros.

Per la seva banda, resulta que la superfície total de l'establiment és de 780 metres quadrats, però s'ha de descomptar un 5% en concepte de reducció general (regla 14.1.F de la Instrucció). Per tant, haurem de minorar-la en 39 metres. Així, la superfície computable serà: $780 - 39 = 741$ metres.

D'acord amb les taules aprovades per la mateixa norma, per a les activitats del grup 6 hem de calcular primer 500 metres i després els 241 restants. Els primers 500 metres, per a població entre 20.000 i 50.000 habitants, es calculen a raó de 0,204344 euros per metre quadrat. La resta, fins a 3.000 metres, es calcula a raó de 0,150253 euros per metre quadrat. Així, primer $500 \times 0,204344 = 102,172$ euros; quantitat a la qual caldrà sumar la resta fins als 741 metres computables, és a dir: $241 \times 0,150253 = 36,21$. Per tant, la superfície computable té una quota de $102,17 + 36,21 = 138,38$ euros.

Ja tenim la quota tarifa o mínima municipal: $130,63 + 138,38 = 269,01$ euros.

Ara ja podem aplicar el coeficient de ponderació, el qual, segons l'article 86 del TRLRHL, és d'1,29, perquè la xifra de negocis de la societat no passa de 5.000.000 d'euros. Per tant, la quota ponderada és $269,01 \times 1,29 = 347,02$ euros.

Tot seguit apliquem el coeficient de situació. Com que l'activitat es troba en un carrer de primera categoria i l'ordenança municipal estableix que el valor del coeficient és el màxim previst pel TRLRHL, aquest és 3,8. Per tant, $347,02 \times 3,8 = 1.318,6$ euros. Aquesta és la quota municipal per al 2016.

Per últim, hem de calcular el recàrrec provincial sobre la quota municipal modificada pel coeficient de ponderació (art. 134 del TRLRHL). En conseqüència, $32\% \times 347,02 = 111,05$ euros.

Per tot plegat, la quota de l'IAE per al 2016 serà de: $1.318,69 + 111,05 = 1.429,74$ euros.

4.5. Bonificacions

L'article 88 del TRLRHL estableix que sobre la quota de l'impost s'apliquen, en tot cas, les següents **bonificacions obligatòries**²⁸:

⁽²⁸⁾Art. 88 TRLRHL.

- Una bonificació del 95% a favor de les cooperatives, d'acord amb la Llei 20/1990, de 19 de desembre.
- Una bonificació del 50% a favor d'aquells que iniciïn l'exercici de qualsevol activitat professional durant els cinc anys d'activitat següents a la finalització del segon període impositiu de desenvolupament d'aquesta.

Segons el mateix article, els ajuntaments poden establir les següents **bonificacions potestatives** d'aplicació successiva:

- Una bonificació de fins al 50% a favor d'aquells que iniciïn l'exercici de qualsevol activitat empresarial i tributin per quota municipal, durant els cinc anys d'activitat següents a la finalització del segon període impositiu de desenvolupament d'aquesta.
- Una bonificació de fins al 50% a favor d'aquells que incrementin la mitjana de la seva plantilla de treballadors amb contracte indefinit.

- Una bonificació de fins al 50% a favor d'aquells que utilitzin o produeixin energies renovables o sistemes de cogeneració.
- Una bonificació de fins al 50% a favor d'aquells que tinguin un rendiment net de l'activitat negatiu.
- Una bonificació de fins al 95% a favor d'aquells que realitzin activitats declarades d'especial interès o utilitat municipal, per concórrer circumstàncies socials, culturals, històriques, artístiques o de foment de l'ocupació que justifiquin la declaració esmentada.

La resta d'aspectes formals i materials de les bonificacions potestatives assenyalsades es regularan a través de les ordenances fiscals municipals corresponents. En aquest sentit, l'ordenança fiscal també podrà determinar la seva compatibilitat amb d'altres beneficis fiscals.

4.6. Període impositiu i meritació

El **període impositiu** de l'impost coincideix amb l'**any natural**, excepte quan es tracti de declaracions d'alta o de baixa; aleshores el període començarà o finalitzarà en funció de la data d'inici o cessament de l'activitat²⁹.

⁽²⁹⁾Art. 89 TRLRHL.

L'impost **merita el primer dia del període impositiu** i les quotes són irreductibles, tret dels casos de declaracions d'alta o de baixa, ja que en aquests supòsits la quota es podrà reduir proporcionalment en funció dels trimestres naturals que restin per acabar l'exercici o que ja s'hagin meritat, respectivament.

Exemple de càlcul de la reducció de la quota de l'IAE

La societat SARA SL, dedicada al comerç al detall de roba per a vestir, obre una nova botiga a Girona (97.586 habitants), concretament al carrer Nou classificat com a primera categoria, amb data d'inici de l'activitat l'1 de juny del 2016. L'establiment té una superfície total de 400 metres quadrats i l'import net del volum de negoci de la societat amb efectes per al 2016 supera amb escreix els 100 milions d'euros. Segons l'ordenança fiscal reguladora de l'IAE de l'Ajuntament de Girona per a l'exercici 2016, el coeficient de situació dels carrers de primera categoria és 3,64. Mentre que el recàrrec provincial de la província de Girona és del 30%. Amb totes aquestes dades, calculeu la quota corresponent a l'IAE de l'exercici 2016.

Comencem cercant el grup/epígraf de l'activitat de comerç al detall de roba per a vestir segons les tarifes de l'impost aprovades pel RDLEG 1175/1990, de 28 de setembre, per tal de saber l'import de la quota assignada. En aquest cas, la quota corresponent a l'epígraf 651.2, comerç al detall de tota classe de roba per a vestir, en poblacions de 40.000 a 100.000 habitants, és de 211,50 euros.

Així mateix, a la superfície total de l'establiment de 400 metres quadrats se li ha de descomptar un 5% en concepte de reducció general (regla 14.1.F de la Instrucció). Per tant, haurem de minorar-la en 20 metres. Així, la superfície computable serà: $400 - 20 = 380$ metres.

D'acord amb les taules aprovades per la mateixa norma, per les activitats del grup 6, els primers 500 metres per a població entre 50.001 i 100.000 habitants es calculen a raó de 0,330557 euros per metre quadrat. Així, $380 \times 0,330557 = 125,61$ euros.

En aquest punt, la quota tarifa o mínima municipal és: $211,50 + 125,61 = 337,11$ euros.

Ara ja podem aplicar el coeficient de ponderació, el qual, segons l'article 86 del TRLRHL, és d'1,35 perquè el volum de negoci de l'activitat supera els 100 milions d'euros. Per tant, la quota ponderada és $337,11 \times 1,35 = 455,10$ euros.

Pel que fa al coeficient de situació, l'activitat es troba en un carrer de primera categoria i, segons la corresponent ordenança municipal, el valor del coeficient és de 3,64. Per tant, $455,10 \times 3,64 = 1.656,56$ euros. Tanmateix, l'activitat s'inicia l'1 de juny, de manera que la quota s'ha de reduir proporcionalment pel nombre de trimestres que resten per a acabar l'exercici, en aquest cas 3. Per tant, $1.656,56 \times \frac{3}{4} = 1.242,42$ euros. Aquesta és la quota municipal reduïda per al 2016.

Per últim, hem de calcular el recàrrec provincial sobre la quota municipal modificada pel coeficient de ponderació (art. 134 del TRLRHL). En conseqüència, $30\% \times 455,10 = 136,53$ euros. I reduir-la pel nombre de trimestres que resten de l'exercici tenint en compte la data d'inici de l'activitat. Per tant, $136,53 \times \frac{3}{4} = 102,40$ euros.

Per tot plegat, la quota de l'IAE pels tres trimestres del 2016 serà de: $1.242,42 + 102,40 = 1.344,82$ euros.

4.7. Gestió tributària de l'impost

La gestió de l'IAE és compartida entre l'Administració tributària de l'Estat i els ajuntaments³⁰.

⁽³⁰⁾Art. 90 TRLRHL.

L'Administració tributària de l'Estat s'encarrega de la formació de la **matrícula de l'impost**, de la qualificació de les activitats econòmiques i de la determinació de les quotes mínimes municipals. També s'encarrega de les funcions d'inspecció del tribut. Tanmateix, tant la gestió censal com les funcions inspectores es poden delegar a favor dels municipis que ho sol·licitin.

Gestió censal

La gestió censal pot ser objecte de delegació a favor dels municipis en aplicació del Reial decret 243/1995, de 17 de febrer.

Formació de la matrícula

Per a la correcta formació de la matrícula, els subjectes passius estan obligats a presentar les corresponents declaracions d'alta, baixa i variació de dades mitjançant els models aprovats reglamentàriament (model 840, aprovat per l'Ordre HAC/2572/2003, de 10 de setembre).

Per la seva part, els ajuntaments s'encarreguen de la **gestió tributària** de les quotes municipals de l'impost, a partir de la informació continguda a la matrícula, la qual consisteix en la liquidació, recaptació, concessió d'exempcions i bonificacions, acords de devolucions, revisió dels actes dictats en via de gestió tributària i d'altres actuacions d'assistència i informació als contribuents.

Nota

L'exacció de les quotes provincials i nacionals de l'IAE és competència de l'AEAT, que és l'encarregada de distribuir posteriorment la recaptació entre els ajuntaments i les diputacions, en l'àmbit territorial dels quals es desenvolupen les activitats dels subjectes passius.

Quotes municipals

L'exacció de les quotes municipals serà a càrrec de l'ajuntament del terme municipal on es realitzin les activitats gravades per l'impost o, si no disposen d'establiment, del domicili fiscal. En cas que s'hagi delegat la gestió censal a l'ajuntament, aquest podrà exigir en règim d'autoliquidació les quotes corresponents a les declaracions d'alta i baixa a l'impost.

Contra els actes dictats pels ajuntaments es pot interposar **recurs de reposició** davant l'òrgan que hagi dictat l'acte abans de recórrer davant la jurisdicció contenciosa administrativa, excepte en aquells municipis que tinguin òrgans de revisió en via econòmica administrativa.

Tot i tractar-se originalment d'un impost amb una gran importància entre les fonts d'ingressos de les hisendes locals pel seu elevat volum recaptatori i nombre de contribuents, la modificació de l'impost de l'any 2002 ampliant els supòsits d'exempció va comportar una significativa pèrdua de pes de l'IAE entre els recursos tributaris locals.

Exercicis d'autoavaluació

Exercicis de selecció

Assenyaleu la resposta vàlida en cadascuna de les preguntes següents:

1. Dels següents béns immobles, indiqueu quin supòsit no està subjecte a l'IBI:

- a) L'ambaixada de Polònia a Espanya.
- b) El parc de Joan Miró de Barcelona.
- c) La comissaria de policia situada a la plaça d'Espanya (Barcelona).

2. Un col·legi de caràcter religiós (catòlic) no concertat és propietat d'una associació de pares. Indiqueu qui és el subjecte passiu de l'IBI:

- a) L'Església catòlica, i estarà exempta de pagament.
- b) L'associació de pares.
- c) L'Església catòlica, que no gaudirà d'exempció perquè el centre no està concertat.

3. Indiqueu quina de les tres respostes és correcta:

- a) Els ajuntaments poden concedir bonificacions de l'IBI sol·licitades per hospitals públics.
- b) Els ajuntaments poden concedir exempcions de l'IBI als hospitals públics que ho sol·licitin.
- c) Ambdues respostes són correctes.

4. En Pere va comprar un habitatge el 18 de febrer del 2015 edificat en un terreny qualificat com a urbà. En relació amb l'IBI:

- a) No abonarà l'IBI de l'any 2015.
- b) Abonarà l'IBI de l'any 2015.
- c) Abonarà l'IBI per al període comprès entre el 18 de febrer del 2015 i el 31 de desembre del 2015. A partir del 2016, abonarà l'IBI per anys complets.

5. Indiqueu el supòsit de no subjecció a l'IAE dels que s'indiquen a continuació:

- a) Un empresari individual de fabricació de sabons amb xifra de negocis per import superior a 1.000.000 d'euros.
- b) La realització de cursos d'acolliment per a immigrants que realitza la Creu Roja.
- c) Cap de les respostes anteriors és certa.

6. Indiqueu quin dels supòsits que s'esmenten a continuació té incidència a l'hora de calcular la quota de l'IAE:

- a) Que una empresa sigui societat anònima.
- b) Que l'empresa compleixi tots els requisits per a ser considerada de dimensió reduïda.
- c) El cessament de l'activitat en el mes de març de l'any gravat.

7. A l'hora de calcular la superfície computable d'un local destinat a ensenyament i que tributa per l'IAE, s'ha de prendre en consideració:

- a) Que l'element superfície, a l'hora de calcular la quota, s'ha de reduir en un 50%, sense que siguin possibles altres reduccions pel concepte superfície.
- b) Que la reducció a aplicar serà del 50%, però també és possible una altra reducció de caràcter general.
- c) Que no cal aplicar cap reducció.

8. El Francesc i altres tres companys de promoció han acabat el màster que els habilita per a exercir l'advocacia i constitueixen una comunitat de béns instal·lant un bufet professional en un local llogat. En relació amb la quota o les quotes de l'IAE que pugui satisfer la comunitat de béns o cadascun dels advocats:

- a) La comunitat no abonarà cap quantitat en els primers dos anys d'exercici professional.

- b) Els advocats no abonaran cap quantitat com a persones físiques.
- c) Les dues respostes anteriors són certes.

9. El coeficient de ponderació d'una empresa amb volum de negoci per import de 10.000.000 euros és de:

- a) 1,32.
- b) 1,29.
- c) Cap de les respostes anteriors és certa.

10. L'Ajuntament de Vilamillor ha establert una bonificació del 50% en la quota de l'IBI dels immobles en els quals figuri empadronat el propietari. Aquesta mesura:

- a) És legal perquè els ajuntaments poden atorgar bonificacions en el marc del TRLRHL.
- b) És legal si és establerta en l'ordenança fiscal reguladora de l'impost.
- c) No és legal.

Casos pràctics

11. Un hotel situat al carrer de Muntaner interposa un recurs de reposició davant l'Ajuntament de Barcelona contra la liquidació en concepte d'IBI de l'exercici 2016 practica-da pel mateix Ajuntament i correctament notificada. L'establiment hotelier al·lega que la base imposable de la liquidació no és correcta atès que, segons acredita mitjançant un informe pericial que adjunta, el valor real de l'hotel per a aquest exercici és de 21.548.350 euros i no el considerat per l'Ajuntament a efectes de l'IBI per import de 33.220.804 euros. Per aquest motiu, sol·licita que es modifiqui la base imposable de l'impost i es rectifiqui la quota de l'exercici 2016. Així mateix, sol·licita que sigui l'Ajuntament qui informi de la impugnació del valor esmentat a la gerència cadastral competent.

D'acord amb els fets exposats, l'Ajuntament de Barcelona estimarà o desestimarà el recurs assenyalat?

12. La societat Tallers Reunits, SL és titular d'un taller mecànic de reparació de vehicles de tracció mecànica que opera des de fa molts anys al municipi de Caspe (9.927 habitants). En el taller treballen tres mecànics a jornada completa i un aprenent en pràctiques a mitja jornada. La potència de la maquinària afecta a l'activitat és de 25 kW. L'establiment està situat al carrer Major, classificat com a primera categoria, i té una superfície de 250 metres quadrats. L'import net del volum de negoci de la societat amb efectes per al 2016 és d'1.254.610 euros. Segons l'ordenança fiscal reguladora de l'IAE de l'Ajuntament de Caspe, per a l'exercici 2016 el coeficient de situació dels carrers de primera categoria és 3. Per la seva part, el recàrrec provincial de la província de Saragossa és del 30%.

Amb totes aquestes dades, calculeu la quota corresponent a l'IAE de l'exercici 2016.

Solucionari

Exercicis d'autoavaluació

1. b

2. b

3. b

4. a

5. c

6. c

7. b

8. c

9. c

10. c

11. En primer lloc, cal indicar que, malgrat que el recurs de reposició, s'ha interposat contra la liquidació enviada per l'Ajuntament, aquest no és competent per a establir el valor cadastral dels immobles, conforme estableixen els articles 65 i 67 del TRLRHL, funció que correspon a la Direcció General del Cadastre, davant de la qual el recurrent hauria d'haver impugnat el valor assignat a l'immoble.

Tant l'Ajuntament com el Cadastre tenen competències pròpies i diferenciades en relació amb l'IBI. Per una banda, pel que fa a la fixació dels valors cadastrals, la competència és exclusiva del Cadastre i, per altra banda, la liquidació i gestió tributària del deute corresponent a cada exercici és competència exclusiva de l'Ajuntament.

Per tant, el Cadastre fixa els valors cadastrals mitjançant un procediment que preveu la publicació de les ponències de valors i que acaba amb la notificació individual al subjecte passiu del valor resultant. Aquest té la possibilitat d'impugnar per la via econòmica administrativa l'esmentada valoració, però sense que aquesta impugnació suspengui l'executorietat dels actes i acords del Cadastre.

Per la seva banda, la liquidació de la quota tributària de l'impost correspon als ajuntaments, els quals també s'encarreguen de resoldre els recursos contra els seus propis actes. Tanmateix, aquestes liquidacions han de partir necessàriament dels valors cadastrals fixats pel Cadastre, ja que no és competència dels municipis ni fixar els valors ni decidir sobre les impugnacions plantejades enfront d'aquests.

Dels antecedents assenyalats, es desprenen les conseqüències següents:

1) La impugnació contra els valors cadastrals s'ha de plantejar davant d'un Tribunal Econòmic Administratiu i no davant l'Ajuntament, en el temps i la forma previstos per la normativa del Cadastre.

2) La impugnació d'aquests valors, mentre no recaigui resolució ferma decidint l'import últim en què han de quedar fixats, no obliga els ajuntaments a deixar de liquidar d'acord amb els valors inicialment assignats.

3) Malgrat que la impugnació de la liquidació s'ha de plantejar davant l'Ajuntament, i no davant el Tribunal Econòmic Administratiu, aquesta via de recurs no és l'adequada per a impugnar els valors cadastrals fixats pel Cadastre immobiliari, ja que aquests vinculen l'Ajuntament.

D'acord amb tot el que s'ha exposat, i mentre no siguin modificats com a conseqüència d'una resolució cadastral, l'Ajuntament de Barcelona no pot deixar d'aplicar els valors cadastrals fixats pel Cadastre immobiliari, motiu pel qual desestimarà el recurs de reposició presentat.

12. Per tal de calcular la quota de l'IAE, hem de començar a cercar el grup/epígraf de l'activitat de reparació de vehicles de tracció mecànica segons les tarifes de l'impost, aprovades pel RDLEG 1175/1990, de 28 de setembre, i saber l'import de la quota assignada. En aquest cas, l'epígraf 691.2, de reparació de vehicles automòbils, bicicletes i altres vehicles té una quota assignada per cada obrer de 28,181458 euros i per cada kW de 12,194536 euros. Tanmateix, en aplicació de la disposició addicional quarta de la Llei 51/2002, de 27 de desembre, en

aquells supòsits en els quals la quota tarifa sigui determinada per l'element tributari «nombre d'obres», amb una quantitat fixa a satisfer per cada obrer, no s'aplicarà la part de la quota que correspongui a aquest element tributari. Per tant, per a determinar la quota en aquest cas només tindrem en compte la part de la quota corresponent a la potència: $25 \text{ kW} \times 12,194536 = 146,33$ euros.

Així mateix, a la superfície total de l'establiment de 250 metres quadrats se li ha de descomptar un 5% en concepte de reducció general (regla 14.1.F de la Instrucció). Per tant, haurem de minorar-la en 13 metres. Així, la superfície computable serà: $250 - 13 = 237$ metres.

D'acord amb les taules aprovades per la mateixa norma, per les activitats del grup 6, els primers 500 metres per a població entre 5.001 i 20.000 habitants es calculen a raó de 0,102172 euros per metre quadrat. Així, $237 \times 0,102172 = 24,21$ euros.

En aquest punt, la quota tarifa o mínima municipal és: $146,33 + 24,21 = 170,54$ euros.

Ara ja podem aplicar el coeficient de ponderació, el qual, segons l'article 86 del TRLRHL, és d'1,29, perquè el volum de negoci de l'activitat està situat entre 1.000.000 i 5.000.000 d'euros. Per tant, la quota ponderada és $170,54 \times 1,29 = 220,00$ euros.

Pel que fa al coeficient de situació, l'activitat es troba en un carrer de primera categoria i, segons la corresponent ordenança municipal de l'Ajuntament de Caspe, el valor del coeficient és de 3. Per tant, $220,00 \times 3 = 660,00$ euros.

Per últim, hem de calcular el recàrrec provincial sobre la quota municipal modificada pel coeficient de ponderació (art. 134 del TRLRHL), que a la província de Saragossa és del 30%. En conseqüència, $30\% \times 220,00 = 66,00$ euros.

Per tot plegat, la quota municipal de l'IAE de l'exercici 2016 serà de: $660,00 + 66,00 = 726,00$ euros.